

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2025-yil, 12-13-noyabr

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE
PHILOLOGY AND TRANSLATION
STUDIES”**
international scientific and practical conference
November 12-13, 2025

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI

TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI KAFEDRASI

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami

2025-yil, 12-13-noyabr

THE MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND
INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ALISHER NAVO‘I TASHKENT STATE UNIVERSITY
OF UZBEK LANGUAGE AND LITERATURE

THE DEPARTMENT OF “TRANSLATION THEORY AND PRACTICE”

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference titled

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE PHILOLOGY
AND TRANSLATION STUDIES”**

November 12-13, 2025

Tashkent – 2025

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 “Filologik komparativistika va tarjimashunoslik masalalari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami. – Toshkent, 2025. – 889 b.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Mas’ul muharrir:
Shuhrat SIROJIDDINOV
akademik

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti rektori

Tahrir hay’ati:

Nozliya Normurodova (O‘zbekiston), Zuhridin Isomiddinov (O‘zbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italiya), Gabriela Shtoecli (Shveytsariya), Qosimboy Mamurov (O‘zbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Misr), Uzoq Jo‘raqulov (O‘zbekiston), Gulnoz Xalliyeva (O‘zbekiston), Yurgen Yakob Beker (Germaniya), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Xurram Raximov (O‘zbekiston), Natalya Filimonova (Rossiya), Nedim Bakirci (Turkiya), Farhad Rahimi (Eron), Xayrulla Hamidov (O‘zbekiston), Elmira Adilbekova (Qozog‘iston), Sag‘inbek O‘rinboev (Qirg‘iziston), Zulxumor Xolmanova (O‘zbekiston), Mahmadiyor Asadov (O‘zbekiston), Ziyodaxon Teshaboyeva (O‘zbekiston), Dilnavoz Yusupova (O‘zbekiston), Islomjon Yakubov (O‘zbekiston), Nargiza Rashidova (O‘zbekiston), Sabohat Qahharova (O‘zbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (O‘zbekiston,) Nigora Sulaymonova (O‘zbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (O‘zbekiston), Dostonbek Ahmadov (O‘zbekiston), Dilnoza Shonazarova (O‘zbekiston).

Mazkur xalqaro konferensiya materiali filologik komparativistika va tarjimashunoslikning dolzarb nazariy hamda amaliy masalalarini zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida yoritishga bag‘ishlanadi. To‘plamda turli milliy adabiyotlar, tillar va madaniyatlar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir, adabiyotlararo aloqalar, qiyosiy-tipologik va qiyosiy-genetik tadqiqotlar, badiiy va maxsus matnlarni tarjima qilish muammolari, tarjima strategiyalari va ekvivalentlik masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, konferensiya materiallarida tarjima nazariyasining zamonaviy konsepsiyalari, tarjimon kompetensiyasini shakllantirish, tarjimoni o‘qitish metodikasi, madaniyatlararo kommunikatsiya hamda globallashuv sharoitida tarjimaning ijtimoiy-madaniy ahamiyati kabi masalalar keng yoritiladi. Ilmiy maqolalar filologik komparativistika va tarjimashunoslik sohalarida faoliyat yuritayotgan olimlar, tadqiqotchilar, doktorantlar, magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, fanlararo integratsiyani kuchaytirishga hamda nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

To‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnik kengashining 2025-yil 17-dekabrda 6-sonli yig‘ilish qaroriga asosan nashrga tavsiya etilgan.

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 Proceedings of the International Scientific-Practical Conference on the topic “Problems of comparative philology and translation studies”. – Tashkent, 2025. – 889 p.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Editor-in-Chief:

Shuhrat SIROJIDDINOV

Academician

Rector of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature

Editorial Board:

Nozliya Normurodova (Uzbekiston), Zuhridin Isomiddinov (Uzbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italy), Gabriela Stöckli (Switzerland), Qosimboy Mamurov (Uzbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Egypt), Uzok Djoraqulov (Uzbekiston), Gulnoz Khallieva (Uzbekiston), Jürgen Yakob Beker (Germany), Kemal Yavuz Ataman (Turkiye), Khurram Rakhimov (Uzbekiston), Natalya Filimonova (Russia), Nedim Bakirci (Turkiye), Farhad Rahimi (Iran), Khayrulla Hamidov (Uzbekiston), Elmira Adilbekova (Kazakhstan), Sag‘inbek O‘rinboev (Kyrgyzstan), Zulxumor Xolmanova (Uzbekiston), Mahmadiyor Asadov (Uzbekiston), Ziyodakhon Teshaboyeva (Uzbekiston), Dilnavoz Yusupova (Uzbekiston), Islomjon Yakubov (Uzbekiston), Nargiza Rashidova (Uzbekiston), Sabohat Qahharova (Uzbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (Uzbekiston,) Nigora Sulaymonova (Uzbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (Uzbekiston), Dostonbek Akhmadov (Uzbekiston), Dilnoza Shonazarova (Uzbekiston).

This international conference articles are dedicated to illuminating the current theoretical and practical issues in philological comparativistics and translation studies based on the modern scientific approaches. The collection analyzes of mutual influences between different national literatures, languages and cultures; interliterary connections; comparative-typological and comparative-genetic studies; the issues of translating literary and specialized texts; translation strategies and problems of equivalence. Furthermore, the conference materials extensively cover the topics such as: contemporary concepts in translation theory, the formation of a translator competence, methodologies for teaching translation, intercultural communication and socio-cultural significance of translation in the context of globalization. The given scientific articles are intended to scientists, researchers, doctoral students, master’s students and undergraduate students who actively working in the fields of philological comparativistics and translation studies and they serve to strengthen interdisciplinary integration as well as to ensure the harmony between theory and practice.

The views expressed in the articles do not necessarily reflect those of the editorial board.

The publication was recommended by the Scientific and Technical Council of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature on December 17, 2025.

YASSAVIY HIKMATLARINING LINGVOKULTUROLOGIK TAHLILI

Sabohat Qahharova,

ToshDO‘TAU katta o‘qituvchisi, PhD

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2025.12.11/MLGW8965

Annotatsiya. Ushbu maqolada Ahmad Yassaviy hikmatlarining lingvokulturologik xususiyatlari tahlil qilindi. Hikmatlarning mazmun-mohiyati, unda ifodalangan tasavvufiy dunyoqarash, ma’naviy-axloqiy qadriyatlar hamda milliy-madaniy kodlar ochib berilgan. Shuningdek, Yassaviy tilining obrazliligi, ramziy timsollar tizimi, *ishq, sabr, fano, nafs, kamolot* kabi tushunchalar va ularning o‘zbek adabiy tafakkur taraqqiyotidagi o‘rni yoritilgan. Maqolada lingvokulturologik, semantik va kontekstual tahlil metodlaridan foydalanilgan bo‘lib, Yassaviy hikmatlarining badiiy til vositalari orqali ma’naviy-ma’rifiy g‘oyalarni shakllantirishdagi o‘rni ilmiy asosda ko‘rsatib berilgan.

Kalit so‘zlar: *Ahmad Yassaviy, hikmat, lingvokulturologiya, tasavvuf, milliy-madaniy kod, konsept, ramz, ma’naviyat, badiiy til, qadriyatlar.*

Abstract. This article was analyzed the linguoculturological features of Ahmad Yassawi’s Hikmats. The content and essence of the Hikmats, as well as the Sufi worldview, spiritual and ethical values, and national cultural codes embodied in them, were revealed. The study also highlights the figurativeness of Yassawi’s language, the system of symbolic imagery, and such key concepts as *ishq* (divine love), *sabr* (patience), *fanā* (self-annihilation), *nafs* (the lower self), and *kamolot* (spiritual perfection), along with their role in the development of Uzbek literary thought. Linguoculturological, semantic, and contextual analysis methods are employed to demonstrate the significance of artistic linguistic means in shaping spiritual and educational ideas in Yassawi’s Hikmats.

Keywords: *Ahmad Yassawi; Hikmat; linguoculturology; Sufism; national cultural code; concept; symbol; spirituality; artistic language; values.*

Kirish. Xoja Ahmad Yassaviy turkiy tasavvuf adabiyotining yirik namoyandasi sifatida Sharq ma’naviy tafakkurida chuqur iz qoldirgan. Uning “Devoni hikmat” asari nafaqat diniy-ma’rifiy pandnoma, balki turkiy xalqlarning ruhiyati, axloqiy qadriyatlari va milliy tafakkurining lingvomadaniy ko‘zgusi ham hisoblanadi.

Yassaviy hikmatlari orqali xalq ruhiy-axloqiy tarbiya, ma’naviy quvvat oladi, tasavvufiy tafakkuri kengayadi, madaniy qadriyatlar va urf-odatlarini o‘zlashtiradi. Hikmatlarning lingvokulturologik tahlili til birliklari orqali xalq ma’naviyati va madaniy tajribasini qanday aks ettirishi, ramzlar va timsollarning qanday madaniy kodlar sifatida ishlatilishini aniqlashga qaratilgan.

Adabiyotlar sharhi. Yassaviy hikmatlarining mazmun-mohiyati ko‘plab olimlar tomonidan tadqiq qilingan. Xususan, Fuad Köprülü Yassaviy ta’limotining turkiy xalqlarda islom tasavvufining mahalliylashuvi va xalq ruhiga moslashuvini ko‘rsatib bergan (Köprülü, 1930). Abduqodir Hayitmetov Yassaviy hikmatlaridagi ruhiy-ma’naviy kamolot bosqichlarini tahlil qilgan (Hayitmetov, 1991). Sayfulla Qudratullayev hikmatlarning poetik tuzilishi, takrorlar, ramzlar va timsollar tizimini lingvopoetik yondashuvda o‘rgangan (Qudratullayev, 2017). Komiljon Karimov esa hikmatlarda milliy-ma’naviy qadriyatlarni, xalqning axloqiy tajribasi va ruhiy hayotini tahlil qilgan (Karimov, 2020). Mazkur olimlarning tadqiqotlari Yassaviy hikmatlarini til, madaniyat va axloqiy qadriyatlar uyg‘unligi nuqtayi nazaridan o‘rganish imkonini beradi va tahlilimiz uchun metodologik asos bo‘lib xizmat qiladi.

Metodologiya. Maqolada Yassaviy hikmatlari quyidagi ilmiy metodlar orqali tahlil qilindi:

1. Semantik tahlil. Hikmatlar tarixiy, madaniy va diniy tushunchalar bilan bog‘liq holda tahlilga tortildi.

2. Kontekstual tahlil. Hikmatdagi so‘zlar va iboralar ma’nosini aniqlanib, ular matnga bog‘liq holda tahlil qilindi.

3. Lingvokulturologik tahlil. Til birliklari orqali madaniy kodlar, xalqning axloqiy va ruhiy qadriyatlarini aniqlandi.

Bu metodlar yordamida hikmatlarning lingvistik, madaniy va axloqiy xususiyatlari birgalikda o‘rganildi.

Natijalar va tahlil (Hikmatlar tahlili). 1. *Nafsni yengsang, Haqni topg‘ay sening ko‘ngling.* Hikmatda “nafs” insonning ichki dunyosi, hayvoniy hirs-xohishlari ramzi sifatida ishlatiladi. “Ko‘ngil” esa ruhiy markaz bo‘lib, inson qalbi va ma’naviy uyg‘onishini ifodalaydi. Bu hikmat madaniy kod sifatida ruhiy poklanish va axloqiy tarbiyani o‘zida mujassam etadi. Shu bilan birga, hikmatlar xalq tilida sodda, tushunarli shaklda bitilgan bo‘lib, bu uning ma’naviy-badiiy qiymatini oshirishga xizmat qilgan.

2. *Ishqsiz yurub toat qilur nodon zohid,
Betuz oshdek toatingni mazosi yo‘q,
Oshiqman deb da‘vo qilur yalg‘on oshiq,
Valloh-billoh, chin oshiqni havosi yo‘q.*

Mazkur hikmatda Yassaviy tasavvuf ta’limotining markaziy g‘oyasi bo‘lmish toat-ibodatning mohiyati qalbdagi ilohiy muhabbatda ekanligi yoritiladi. “Ishqsiz toat” iborasi zohiriy, botindan xoli ibodatni bildiradi. Shoir bunday ibodatni “betuz osh”ga qiyoslaydi. O‘zbek madaniyatida “tuz” mazmun, ruh, fayz timsoli hisoblanadi. Shunday ekan, ishqsiz ibodat zohiran mavjud bo‘lsa-da, ruhiy jihatdan qiymatsizdir.

Hikmatning ikkinchi qismida “yolg‘on oshiq” obrazi tanqid ostiga olinadi. O‘zini oshiq deb da‘vo qilgan, ammo nafsini tarbiyalamagan, qalbini poklamagan va ma’naviy mas’uliyatni his etmagan kishi chin muhabbat egasi emas. Tasavvufda ishq so‘z bilan emas, amal va ruhiy holat bilan o‘lchanadi. Shu bois shoir “chin oshiqning havosi yo‘q”, deydi. Bu yerda “havo” dunyoviy mayl, mansab, moddiy manfaat ma’nosida ishlatilgan. Demak, haqiqiy oshiq Alloh muhabbati bilan band bo‘lgan, dunyoviy orzulardan xoli, qalbi sokin shaxsdir.

Shu tarzda, hikmatda quyidagi madaniy-semantik mazmun aks etgan:

*Ilohiy sevgi – ibodatning asosi.
Riyo – ma’naviy bo‘shliqning belgisi.
Haqiqiy oshiq – sokin, da‘vosiz, samimiy.*

Bunda *ishq, toat, zohid, oshiq* kabi birliklarining islomiy-tasavvufiy ma’nosi bilan o‘zbek madaniyatidagi asosiy qadriyatlar: *samimiyat, poklik, qalb amali uyg‘un holatda ifodalanganini* ko‘rish mumkin.

3. *Quloqsizga oyat, hadis, hikmat harom,
Essiz, hikmat ich-qornimda bo‘lsun tamom,
Nodonlarg‘a tokay aytib, yig‘lay mudom,
Dod aylasam, hech kim quloq solg‘oni yo‘q”.*

Ushbu hikmatda Yassaviy qalban eshitish qobiliyati, ya’ni ma’naviy sezgirlik masalasini ko‘taradi. “Quloqsiz” deb atalgan shaxs tashqi eshitish qobiliyati emas, balki ruhiy idroki yopiq, haqiqatni qabul qila olmaydigan, ko‘ngil ko‘zi ochilmagan kishiga ishora. Tasavvufda “qalb qulog‘i” tushunchasi mavjud bo‘lib, bu insonga haqiqatni sezish, ilohiy da’vatni tinglash imkonini beradi. Qalb hushyor bo‘lmasa, *oyat, hadis, hikmat* behuda bo‘lib qoladi. Yassaviy “*hikmat ichimda qoladi*” deyarkan, bu haqiqatni kitobxon topishi kerak bo‘lgan ramziy ma’no: ilohiy sirning omma uchun emas, faqat ruhiy jihatdan tayyor odam uchun ochilishini anglatadi. Tasavvufiyda ma’rifat daraja bilan beriladi; har kim uni ko‘tara olmaydi.

“Nodon” so‘zi bu yerda faqat bilimsiz odam emas, balki o‘rganishga mayli bo‘lmagan, qalbni poklashdan bosh tortgan shaxs ma’nosida keladi. Shoirning “*yig‘lay mudom*” deya ta’kidlashi esa

murshidning ma’naviy iztirobi, haqiqatni yetkazish istagi va uni anglamaydigan jamiyat o’rtasidagi ruhiy ziddiyatini aks ettiradi.

Parchada madaniy kodlar quyidagicha tahlil qilindi:

Quloq – o‘zbek madaniyatida idrok eshigi, faqat jismoniy emas, ruhiy qabul qilish qobiliyati ramzi.

Ich (ich-qorin) – sir, ma’no, botiniy haqiqat tushunchasining ramzi.

Yig‘lash – tasavvufda ruhiy uyg‘onish va poklanish belgisi.

Nodon – ma’naviy kamolotdan bebahra, ichki rivojlanishga tayyor bo‘lmagan shaxs timsoli.

Hikmatda xalqona va hayotiy tasvirlar orqali chuqur diniy-falsafiy mazmun anglashiladi.

To‘rtlikda quyidagi lingvistik jihatlar ustuvor:

Kuchli emotsional nutq (“dod aylasam”)

Takroriy ohang (ritmik yig‘i ohangi)

Oddiy xalq leksikasi (*quloq, ich, nodon*) kabi vositalar qo‘llanib, ma’naviy-ruhiy iztirob she’riy ritm orqali beriladi.

4. *Ma’siyatni daryosig‘a g‘ariq bo‘lub,*

Yurumishman shayton birla rafiq bo‘lub.

Tun-kun yig‘lab, ko‘zda yoshim arig‘ bo‘lub,

Rasvo bo‘lub borib anda na oyg‘oyman? Bu hikmatda ma’siyat (gunoh), shayton (vasvasa manbayi), rafiq (do‘st) kabi leksik birliklar islomiy-tasavvufiy terminologik qatlamga mansub. Ular quyidagicha lingvistik tahlil qilindi:

“*Ma’siyat daryosi*” – metafora, gunohning cheksizligi, odamni o‘ziga tortadigan kuch sifatida tasvirlanadi.

“*G‘ariq bo‘lub*” – cho‘kib ketish, bu ruhiy jihatdan o‘z ustidan nazorat yo‘qotishni anglatadi.

“*Shayton birla rafiq bo‘lub*” – axloqiy-ruhiy tanazzulning kuchli ifodasi, ma’naviy yo‘ldan og‘ish.

“*Tun-kun yig‘lab*” – tavba va ichki pushaymonning poetik ifodasi.

Bu borada ichki halovatning buzilishi va ruhiy uyg‘onish zarurati paydo bo‘ladi.

Madaniy kodlar quyidagicha: *gunoh – anglash – pushaymon – tavba – ruhiy tiklanish*. Bu islomiy ma’naviyatda keng tarqalgan madaniy kod: inson har doim ojiz, u adashishi mumkin, lekin uni pushaymonlik qutqaradi.

Shuningdek, “*ko‘z yoshining arig‘ bo‘lishi*” – o‘zbek-turkiy ruhiy estetikasida qalb poklanishi ramzi hisoblanadi. *Ko‘z yoshi* – tashqi belgi, ammo u ichki yangilanish jarayonini anglatadi.

“*Rasvo bo‘lub*” iborasi o‘zini axloqiy jihatdan tuban darajaga tushib qolganini tan olish madaniy kodini kuchaytiradi

Ushbu hikmatning lingvokulturologik mazmunida shoir o‘z nafsiga qarshi kurash jarayoni tahlil qilinadi. Unda ma’siyat – nafsning quvvati, shayton – vasvasa manbayi, ko‘z yoshi – poklanish belgisi, pushaymon – ruhiy uyg‘onishga boshlovchi ichki burilish nuqtasidir. Hikmat mazmunida insonning o‘zini anglashi, ichki kurashi, tavba orqali najot topish g‘oyasi markaziy o‘rin tutadi.

Munozara. Tahlil natijalari shuni ko‘rsatadiki, Yassaviy hikmatlari faqat diniy manba emas, balki xalq ma’naviyati va axloqiy qadriyatlarining aksidir. Unda til birliklari va timsollar orqali madaniy kodlar ifodalanadi: *ruhiy poklik, axloqiy me‘yorlar, ilm-ma‘rifat, tasavvufiy intilish*.

Xulosa. Yassaviy hikmatlari lingvokulturologik jihatdan xalq madaniyati va ruhiyatini aks ettiradi. Hikmatlarning xalqona tili ularni ommalashgan, tushunarli va ta’sirchan qiladi. Shu sababli, Yassaviy hikmatlari nafaqat adabiy meros, balki milliy ruhiyat va madaniy qadriyatlarni yetkazuvchi vosita sifatida ham qadrlanadi. Hikmatlar ichida ishlatilgan timsollar, metaforalar va ramzlar orqali madaniy kodlar shakllanadi. Masalan, “*ko‘ngil*” timsoli ruhiy markazni, “*nur*” esa ma‘rifat va ilm

olishni bildiradi. Bu ramzlar orqali xalqning tasavvufiy va axloqiy qadriyatlari avloddan avlodga yetkaziladi. Shuningdek, Yassaviy hikmatlari ta’limiy va tarbiyaviy vosita sifatida ham xalq orasida axloqiy qadriyatlarni shakllantirish, ruhiy poklanish va insonning ma’naviy kamolotiga erishish yo‘lida namuna bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Hayitmetov A. Ahmad Yassaviy va tasavvuf adabiyoti. – Toshkent: Fan, 1991.
2. Köprülü F. Türk edebiyatında ilk mutasavvıflar. – İstanbul, 1930.
3. Qudratullayev S. Devoni hikmatning poetik strukturasi tadqiq etish. – Toshkent, 2017.
4. Karimov K. Yassaviy hikmatlarida milliy-ma’naviy qadriyatlar. – Samarqand, 2020.
5. Devoni Hikmat. – Turkiston: Yassaviy markazi, 2019.
6. Azimov R. O‘zbek tasavvufiy adabiyoti. – Toshkent, 2005.
7. Tashkentov B. Lingvokulturologik tahlil va tasavvufiy matnlar. – Toshkent, 2010.
8. Normurodova, N. Z. (2018). Linguistic personality in the light of anthropocentric paradigm: basic notion, best practices, challenges and perspectives.–LangLIT. *INTERNATIONAL PEER OPEN JOURNAL, India, 2.*
9. НОРМУРОДОВА, Н. З. (2019). Роль заглавия в репрезентации концептуальной картины мира автора. *Иностранные языки в Узбекистане, (6), 35-49.*
10. Abdikarimovna, O. I. (2022). Semantics of kongilcore phrasemes. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 12(5), 543-551.*
11. Akhtamovna, Mukhammadiyeva D. "Structural-semantic Analyses of the Phraseme Translation in “Baburnama”." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, vol. 9, no. 12, 17 Dec. 2021, pp. 598-603.*
12. Asadov, M. (2025). The concept of individualism and absurdity in Camus’ the stranger. *American Journal of Philological Sciences, 5(03), 119-123.*
13. Askaraliyevna, S. N. The Significance of “Asosu-l-baloga” Work in the Development of Arabic Dictionary. *European Journal of Humanities and Educational Advancements, 5(9), 45-48.*
14. Mamarasulova, Gulnoz. "Geopolitical Discourse In Translation." *International Conference on Global Trends and Innovations in Multidisciplinary Research. Vol. 1. No. 4. 2025.*
15. Muhammadiyeva, D. Boburnoma” ning o ‘zbekcha-turkcha-qozoqcha parallel korpusini yaratishda tarjima muammolari Translation problems in creating the Uzbek-Turkish-Kazakh parallel corpus of “Boburnoma. Zahiriddin Muhammad Bobur merosining sharq davlatchiligi va madaniyati rivojida tutgan o ‘rni, 190.
16. O‘razova, Iqbol Abdikarimovna XIV asrning 2-yarmiga oid turkiy yozma manbalardagi nom bildiruvchi frazemalar // *ORIENSS. 2022. №6. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/xiv-asrning-2-yarmiga-oid-turkiy-yozma-manbalardagi-nom-bildiruvchi-frazemalar> (data obrasheniya: 13.12.2025).*
17. Obidjonova M. (2019). Genesis of flash fiction genre in the world literature. *International Journal on Integrated Education.*
18. Obidjonova M. (2025). The literary representation of artificial intelligence in science fiction works. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 5(7), 54–56.*
19. Qahharova S. Semantic analysis of the verb" WALK //O‘zbekiston milliy universiteti xabarlarlari, 2022,[1/3 ISSN 2181-7324
20. Rashidova, N. (2020). The arabic loanwords in education terminology: linguistic and statistical analysis. *The Light of Islam, 2020(4), 138-146.*
21. Sulaymonova, N. (2024). The Origins of the Literary Heritage of Scholar Mahmud Zamakhshari. *SPAST Reports, 1(1).*

MUNDARIJA		
I SHO‘BA. TARJIMASHUNOSLIKNING DOLZARB MASALALARI		
1.	Zuhriddin ISOMIDDINOV. Bizdagi tarjima muammolari	5
2.	Uzoq JO‘RAQULOV. O‘zbek tarjimachiligi istiqbollari	9
3.	Xurram RAHIMOV. Alisher Navoiyning “Munojot” asari tarixi, tabdili va tarjimalari xususida	14
4.	Олимджон КАСИМОВ, Мартаба СУЛТОНЗОДА. Некоторые лингвистические особенности перевода лексем «Шахнаме» на русский язык	17
5.	Ne‘matilla OTAJONOV. Eiji Mano – boburshunos olim	22
6.	Rukhsana IFTIKHAR. Beautification of Mughal women	26
7.	Наталья ФИЛИМОНОВА. Возможности перевода при работе иностранных учащихся с художественным текстом: начальный этап изучения русского языка	30
8.	Kosimboy MAMUROV, Nargiza TILAKOVA Functional syntax and mystical semantics: correlating syntaxemes with sufi concepts in Alisher Navai’s Uzbek and English ghazals	34
9.	Xayrulla HAMIDOV. Muslimbek Yo‘ldoshevning tarjimonlik mahorati	38
10.	Ирода СИДДИКОВА. К вопросу взаимосвязи психолингвистики и художественного перевода	43
11.	Xayrulla HAMIDOV, Zulfizarxon QORAXO‘JAYEVA. Nafisiyning “Jannatning yarim yo‘lida” asaridagi personaj portretining tarjimada berilishi	46
12.	Абдумажид МАДРАИМОВ, Аскарый МАДРАИМОВ. Вопросы перевода научного наследия Захириддина Мухаммада Бабур и традиция перевода в библиотеке Акбара в XVI веке	51
13.	Supriya BANERJEE, Iroda UMAROVA Reimagining classics: Tagore, translation and the global reader	54
14.	Ziyodaxon TESHABOYEVA. “Boburnoma”da milliy-madaniy xususiyatli til birliklar va ularning inglizcha tarjimalari	58
15.	Zulhumor MIRZAEVA. Politics under the mask of poetics: Chulpon’s translations in the 1920s-1930s	62
16.	Abdumajid MAMADALIYEV. Badiiy matn tarjimasida milliy koloritni ifodalash muammosi	72
17.	Muhammadjon ABDUVALIYEV. Sinxron tarjimashunoslikning zamonaviy masalalari	74
18.	Мұратбек БАҒИЛА, Кәмшат АЙМАҒАМБЕТОВА. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің жаңа парадигмалары	80
19.	Shermurod SUBHON. Ijodiy kengashlarda	84

20.	Shermurod SUBHON. Kitobxon oldida mas’uliyat	97
21.	Murtazo SAYDUMAROV, Mahmudaxon SAYDUMAROVA. O‘zbek adabiyotining ilk romani tarjimalarida lingvomadaniy xususiyatlar va semantik o‘zgarishlar	100
22.	Mahmadiyor ASADOV. Tarjima – qiyosiy adabiyotshunoslikning tadqiqot obyekti	107
23.	Toshtemir ALIMOV. Gender as a linguistic and cultural parameter in literary translation	113
24.	Tozagul MATYOQUBOVA. Ilk hasbi hol qasida va uning o‘zbek tarjimoni	116
25.	Dilafruz MUHAMMADIYEVA. “Boburnoma”ning turkcha tarjimasi bilan bog‘liq muammolar	120
26.	Umida TURAeva. Some challenges of translating forensic terminology between English and Uzbek	125
27.	Елена ПАНОВА. Мифопоэтическая традиция и проблемы перевода и функционирования онимов в волшебной повести «Алиса в стране чудес» Л. Кэрролла	128
28.	Gulnoz MAMARASULOVA. Siyosiy matn tarjimasining lingvokulturologik jihatlari	137
29.	Эльнора БАГАВОВА. Эволюция переводческих теорий: от традиционных подходов к современным тенденциям	140
30.	Dilfuza KHUDAIBERDIEVA. Translation studies: traditional and modern approaches	144
31.	Gulnoz MAMARASULOVA, Ruxshona CHO‘LIYEVA. Diplomatik matnlarning tarjimada ifodalanishi	148
32.	Dilshod AMIRQULOV. Tarjimashunoslikda til tipologiyasi asosida komparativ yondashuv	151
33.	Tozagul NASRULLAEVA. Literary translation as interpretation: on the basis of Dreiser’s literary works	154
34.	Мохира ЭШКУВАТОВА, Достонбек АХМАДОВ. Роль лингвострановедческого компонента в обучении переводу	156
35.	Islom TURDIYEV. Ingliz va o‘zbek tillaridagi ayrim ish yuritish terminlarining tarjima talqinidagi muammolari	160
36.	Фотима УМИРЗАКОВА. Проблемы традиционных и современных подходов в немецком переводе	163
37.	Shohsanam BEKMURATOVA. Maqollar tarjimasida tarjimonlarining lingvomadaniy yondashuvlari	166
II SHO‘BA. QIYOSIY TILSHUNOSLIK MASALALARI		
38.	Sayed Mohamed Ahmad KORAYEM. Principles for developing comparative linguistic studies	171
39.	Nedim BAKIRCI. Milli kimlik inʼsasında halk biliminin işlevi	183
40.	Farhad RAHIMI. Beş, bel, bilek, elik/ el ve ilik kelimelerinin etimolojik ve anlamsal bağlantıları	190

41.	Farhad RAHIMI. Nezirali'nin Çağatay türkçesi sözlüğünün yanlışları üzerine iii	196
42.	Сырга ОРУНБАЕВА, Долон МАЛДЫБАЕВ, Сагынбек ОРУНБАЕВ, Минаим МЫРЗАКМАТОВА, Жумакадыр КАРАМОЛДОЕВ. Горы и их лингвистические особенности: типология высот и культурных различий	215
43.	Saodat MUHAMMEDOVA, Kosimboy MAMUROV. Reforming the Uzbek latin alphabet: balancing phonology and global usability	221
44.	Jamoliddin YOQUBOV. O‘zbek va fransuz tillarida “ona” leksemasi ifodalanishining lingvomadaniy xususiyatlari	223
45.	Valijon VOSITOV. Inkor kategoriyasi lingvistik voqelik sifatida	228
46.	Khushnuda SAMIGOVA. Identifying the semantic component of affectionate form	230
47.	Nargiza DOSBAYEVA. Specific features of intercultural interaction in the course of teaching foreign languages	234
48.	Наргиза РАШИДОВА. Арабские заимствования в узбекском языке	237
49.	Ulugbek KARIMOV. Evolution of the cyborg in 21st-century science fiction	240
50.	Kamola ABDULLOEVA. Diskursiv shaxsning grafik vositalar orqali aks etishi	243
51.	Malohat BADALBAYEVA. The special lexicon of emergency situations in global linguistics	246
52.	Nargiza MIRZALIYEVA. Abdulla Qahhor va Ernest Xeminguey hikoyalari qahramonlarining o‘ziga xos xususiyatlari: badiiy tahlil va qiyosiy yondashuv	250
53.	Azizjon SHARIPOV. Yozma manbalarda Hirotning tarixiy toponimikasiga doir ma’lumotlar: Shohrux Mirzo davri	253
54.	Марина ИСКАКОВА. Тюркоязычный мир от древности	263
55.	Nargiza YUSUPOVA. The impact of artificial intelligence on comparative philology and translation studies	268
56.	Feruzaxon KARIMOVA. Aksiolingvistikada ma’naviy qadriyatlar talqini	272
57.	Zebiniso BEKMURADOVA. O‘zbek va fransuz maqollaridagi xiazmlarning stilistik, semantik va lingvokulturologik tahlili	276
58.	Sabohat QAHHAROVA. Yassaviy hikmatlarining lingvokulturologik tahlili	279
59.	Dildora KENJAYEVA. “Boburnoma”da antroponimlarning etimologik o‘ziga xosligi	283
60.	Gulchexra IBRAGIMOVA. Ingliz tilida abbreviatura va akronimlarning lingvistik tahlili	287
61.	Asror YUSUPOV. Lug‘at maqolasi strukturasi nazariyasining rivojlanishi	289